

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 31 januari 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1928—1929 av utgifterna under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

(1:a avd.)

A. Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1928—1929 har Kungl. Maj:t i avseende å tredje huvudtiteln, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden nämnda dag) att i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, å tredje huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 under grupp A. Departementet beräkna dels till ordinarie anslag ett belopp av kronor 528,000, dels till extra anslag ett belopp av kronor 30,000.

Departementet.
[1*]

Beträffande förevarande anslagsbehov kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härigenom för riksdagen

anmäla.

B. Sveriges representation i utlandet.

2:o) Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, å tredje huvudtiteln för budgetåret 1928—1929 under grupp B. *Sveriges representation i utlandet* beräkna dels till ordinarie anslag ett belopp av kronor 2,401,800, dels till extra anslag ett belopp av kronor 645,000.

Sveriges representation i utlandet.
[2.]

Beträffande anslagsbehoven under denna rubrik kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

C. Internationella byråer m. m.

Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund.
[3.]

3:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 3) att dels, för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna under år 1928 för Nationernas förbund, för budgetåret 1928—1929 ställa till förfogande det belopp av 35,397:87 guldfrancs, motsvarande kronor 25,486:47, som enligt förbunds församlingens beslut skall av förbundets byggnadsfond till Sverige återbetalas, dels ock för samma ändamål anvisa ett extra förslagsanslag av 295,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 3—6 av åberopade statsrådsprotokollet.

Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund uppgick för år 1927 till 434,701:62 guldfrancs. Enligt beslut av förbunds församlingen vid 1926 års möte skulle med början år 1927 av förbundets byggnadsfond restitution äga rum till de stater, som bidragit till fondens bildande. På grund härav återbars sistnämnda år till Sverige ett belopp av 35,397:87 guldfrancs, som ställdes till förfogande för gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för förbundet under år 1927. Till täckande av återstoden av Sveriges andel i berörda kostnader, 399,303:75 guldfrancs, anvisade riksdagen för budgetåret 1927—1928 ett extra förslagsanslag av 289,000 kronor.

För år 1928 utgör Sveriges andel i kostnaderna för förbundet 446,600:06 guldfrancs, innebärande en ökning från föregående år av 11,898:44 francs. Densamma är förorsakad dels av en stegring av förbundets budget för år 1928 dels ock därav, att genom Brasiliens och Argentinas utträde ur förbundet dessa länders bidragsskyldighet fördelats å övriga medlemmar.

För fullgörande av Sveriges bidragsplikt för år 1928, såsom nämnts belöpande sig på 446,600:06 guldfrancs, har Kungl. Maj:t föreslagit, att i första hand disponeras det belopp, som enligt förbunds församlingens förberörda beslut skulle ur byggnadsfonden återbäras till Sverige eller 35,397:87 guldfrancs. Återstoden (446,600:06—35,397:87 =) 411,202:19 guldfrancs eller i svenskt mynt och i avrundat tal 295,500 kronor har ansetts böra gäldas genom anslag å riksstaten för ändamålet.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) för gäldande av *Sveriges andel i kostnaderna under år 1928 för Nationernas förbund*, för budgetåret 1928—1929 ställa till förfogande det belopp av 35,397:87 guldfrancs, motsvarande kronor 25,486:47, som enligt förbunds församlingens beslut skall av förbundets byggnadsfond till Sverige återbetalas,

b) för samma ändamål anvisa ett extra förslagsanslag av 295,500 kronor.

4:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att till bestridande av kostnaderna för Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 40,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 6 och 7 av åberopade statsrådsprotokollet.

Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling.

[4.]

För ifrågavarande ändamål är å extra stat för budgetåret 1927—1928 uppfört ett anslag å 40,000 kronor.

Ehuru av ifrågavarande anslag, därav under år 1926 utgått omkring 36,800 kronor, under år 1927 tagits i anspråk endast omkring 29,500 kronor, ansåge departementschefen dock — enär genom omständigheter, som nu ej kunde förutses, exempelvis en utsträckning av tiden för delegeradeförsamlingens möte, en stegring av kostnaderna lätteligen kunde inträffa — att någon minskning av anslaget icke borde ifrågasättas.

Utskottet vill erinra därom, att minskningen av utgifterna för ifrågavarande ändamål står i samband med en av Kungl. Maj:t vidtagen nedsättning i antalet svenska delegerade. Under förutsättning att en i stort sett motsvarande nedsättning också framdeles äger rum, anser utskottet att — även om tiden för delegeradeförsamlingens möte utsträcker — ett till 35,000 kronor nedsatt anslag måste anses vara tillfyllest.

Utskottets yttrande.

I enlighet härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling* för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 35,000 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5) att till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i internationella konferenser för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 30,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 7 och 8 av åberopade statsrådsprotokollet.

Sveriges deltagande i internationella konferenser.

[5.]

Till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i internationella konferenser hava anslag till skiftande belopp funnits uppförda i riksstaten. För vardera av budgetåren 1926—1927 och 1927—1928 har anslag för ändamålet utgått med 20,000 kronor.

Enligt vad erfarenheten under de bägge omförmälda budgetåren givit vid handen, är, såsom departementschefen upplyst, ifrågavarande anslag för närvarande för knappt tillmätt, varför detsamma nu föreslagits att för nästkommande budgetår höjas till 30,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna för *Sveriges deltagande i internationella konferenser* för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 30,000 kronor.

Internationella skiljedomstolens byrå i Haag.

[6.]

6:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av Sveriges andel i kostnaderna för den *internationella skiljedomstolens byrå i Haag* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,200 kronor.

Interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat.

[7.]

7:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 2,500 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 8—10 av åberopade statsrådsprotokollet.

Motioner.

Uti en inom första kammaren av herr *C. Lindhagen* väckt motion (nr 57) har bl. a. hemställts, att ifrågavarande anslag bibehålles vid sitt nuvarande belopp av 3,500 kronor.

Vidare har uti tvenne likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *N. A. Nilsson* och greve *J. G. Lagerbjelke* (nr 185) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Engberg* m. fl. (nr 324) hemställts, att riksdagen måtte såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat för budgetåret 1928—1929 bevilja ett anslag av 3,500 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina framställningar, får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat har riksdagen för innevarande budgetår anvisat ett anslag å 3,500 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Beträffande ifrågavarande bidrag har 1927 års riksdag i sin skrivelse nr 3 — i samband med tillkännagivande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag om ett extra anslag för ändamålet till belopp av 3,500 kronor — framhållit, att bidraget, enligt vad verkställd utredning givit vid handen, i åtskilliga fall överstigit dem, som lämnats av med Sverige jämförliga länder, samt att det syntes kunna ifrågasättas, huruvida icke någon nedsättning i det av Kungl. Maj:t äskade anslaget borde kunna vidtagas. Riksdagen hade emellertid ansett sig icke då kunna göra en dylik nedsättning, men förutsatte, att frågan om anslag för här åsyftade ändamål för budgetåret 1928—1929 upptoges till mera ingående prövning.

Med anledning härav har jag genom vederbörande Kungl. Maj:ts beskickningar i utlandet införskaffat uppgifter rörande de bidrag, som från vissa andra stater utgå till interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat. Enligt dessa uppgifter torde statsbidragen från nedannämnda stater komma att utgå med följande belopp:

Danmark	3,000	danska kronor
Norge	2,500	norska kronor
Schweiz	2,000	schw. francs
Tyska Riket	9,000	» »

Från Finland utgår intet direkt statsbidrag, men vederbörande finska grupp torde — enligt upplysning, som lämnats av den finska interparlamentariska gruppens sekreterare — komma att ur det gruppen tillerkända statsanslaget för år 1928 bevilja bidrag med 1,000 schw. francs.

Nederländska staten lämnar intet bidrag utan allenast subvention till vederbörande nederländska grupp. I budgetförslaget för år 1928 är sådan subvention upptagen till ett belopp av 1,350 gulden.

Ej heller i Frankrike och Storbritannien lämnas direkta statsbidrag till ifrågavarande ändamål. I franska utrikesministeriets budget ingår emellertid en summa av 45,400 francs för internationella utgifter, av vilken mer än hälften uppgivits åtgå till bestridande av Frankrikes andel i omkostnaderna för den interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat. Brittiska regeringens bidrag innefattas i den summa av £ 300, som årligen utgår såsom subvention till den brittiska gruppen inom unionen.

Ehuru jag anser, att anslag av statsmedel för ifrågavarande ändamål fortfarande påkallas, synes mig dock, på grund av den utredning rörande andra länders bidrag, vilken sålunda förebragts, att anslaget bör kunna sättas något lägre än det av senaste riksdag beviljade.»

I de av herr N. A. Nilsson och greve Lagerbjelke samt herr Engberg m. fl. väckta motionerna har bland annat anförts följande:

»Först och främst spelar det ingen roll, om bidragen till unionens byrå och generalsekretariat utgå direkt ur statskassan eller ur de anslag, som staten formellt beviljar till grupperna. Det är nämligen så, att grupperna äro förpliktade att bidraga till unionens finansiering, därest bidraget till unionen från ifrågavarande land icke kan erhållas direkt från statskassan.

Vidare är det svenska bidraget ingalunda onormalt högt. Bidragens storlek är för närvarande bestämd enligt en skala, som antogs av interparlamentariska konferensen i Wien 1922 och som grundar sig på följande principer:

Länder, som äga en befolkning av			
mindre än två miljoner, betala	1,000	schweiziska francs	
länder med 2 å 5 miljoner	2,000	»	»
» » 5 » 10 »	3,000	»	»
» » 10 » 15 »	4,000	»	»
» » 15 » 20 »	5,000	»	»
» » 20 » 30 »	6,000	»	»
» » 30 » 40 »	8,000	»	»

länder med 40 à 60 miljoner	10,000	schweiziska francs
» » 60 » 80 »	15,000	» »
mer än 80 »	20,000	» »

För länder med deprecierad valuta sker en reduktion. Tyskland, Österrike, Estland, Ungern, Lettland, Litauen, Polen och Rumänien skola på grund härav betala enligt den tredje kategorien *under* den, som de egentligen borde tillhöra; Finland, Grekland, Italien, Portugal, Tjeckoslovakien och Jugoslavien enligt den andra och Belgien och Frankrike enligt den första. I stället för 15,000 skall alltså Tyskland betala 6,000 o. s. v. — Minimum för årssubventionen bestämdes till 500 schweiziska francs.

I stort sett borde väl den principiella rimligheten av 1922 års skala — d. v. s. rättmätigheten i själva fördelningen av bördorna — knappast kunna ifrågasättas. Emellertid visade det sig snart, att de kalkylerade bidragen icke voro tillräckliga.

Den interparlamentariska konferensen i Bern och Genève 1924 hemställde därför till grupperna att söka om möjligt utverka en ökning av bidragen med minst 50 procent. Det är denna vädjan, som grundade sig på en omsorgsfull utredning av unionens ekonomiska behov, vilken blivit normerande för svenska gruppens begäran om anslag till unionens byrå och generalsekretariat. Enligt skalan av år 1922 borde från Sverige lämnas ett bidrag av 3,000 schweiziska francs = 2,160 kronor, men enligt resolutionen av år 1924 borde detta belopp höjas med minst 50 procent, d. v. s. till minst 3,240 kronor. Den svenska riksdagen har ju också för de tre senaste budgetåren tillmötesgått unionens vädjan genom att bevilja ett årligt bidrag av 3,500 kronor.

Det bör påpekas, att Sveriges handlingssätt härutinnan ingalunda är enastående. Flera stater ha till följd av konferensens vädjan 1924 höjt sina direkta eller indirekta bidrag utöver vad 1922 års skala förutsatte.

Sålunda har för år 1927

Amerikas Förenta stater i stället för 20,000	betalt 31,035	schweiziska francs
Danmark . . . . . » » »	2,000	» 4,152 » »
Finland . . . . . » » »	500	» 1,000 » »
Lettland . . . . . » » »	500	» 750 » »
Norge . . . . . » » »	2,000	» 3,335 » »
Rumänien . . . . . » » »	2,000	» 3,000 » »
Tyskland . . . . . » » »	6,000	» 9,000 » »
Ungern . . . . . » » »	500	» 1,000 » »

Vad Nederländernas bidrag beträffar, må påpekas, att från detta land (holländska gruppen) lämnades i enlighet med 1922 års skala för år 1927 3,000 schweiziska francs till unionen. Men då betalade därjämte det avlägsna Nederländska Indien, som har en egen interparlamentarisk grupp icke mindre än 6,228 schweiziska francs till samma ändamål.

Det engelska bidraget uppgår enligt 1922 års skala till 10,000 schweiziska francs. Försök att utverka högre bidrag har gjorts av engelska gruppen men ännu icke krönts med framgång. — Irland och Canada betala särskilda subventioner.

Det franska bidraget uppgår till 6,000 och det schweiziska till 2,000 schweiziska francs. Att Frankrike icke höjt bidraget, är förklarligt med hänsyn därtill, att detta land i stället bekostat den interparlamentariska konferensen i Paris i fjol.

Det svenska bidrag av 3,500 kronor, vilket riksdagen 1925, 1926 och 1927 beviljat och varom framställning av styrelsen för riksdagens interparlamentiska grupp gjorts hos Kungl. Maj:t beträffande instundande budgetår, står alltså i

rimlig proportion till vad ett flertal främmande länder — direkt eller indirekt — för sin del lämna. Dess storlek är ingalunda exceptionell. Och nyttan av detsamma belyses i styrelsens skrivelse — som återgives i statsverkspropositionen — och har för övrigt aldrig ifrågasatts.»

Bidragen från olika länder till Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat hava, såsom av det ovan anförda framgår, reglerats genom en vid interparlamentariska konferensen i Wien år 1922 träffad överenskommelse. Enligt denna skulle bidraget bestämmas med hänsyn till respektive länders folkmängd och skulle i länder med en befolkning av 5—10 miljoner invånare utgöra 3,000 schweiziska francs. Genom beslut vid interparlamentariska konferensen i Bern och Genève år 1924 har därjämte en vädjan gjorts, att de sålunda bestämda bidragen måtte förhöjas med 50 procent. Bidraget från svenska sidan skulle efter nämnda grunder uppgå till 4,500 schweiziska francs, motsvarande i svenskt mynt enligt parikurs 3,240 kronor.

I anslutning till vad som vunnit tillämpning i vissa andra länder, synes det utskottet lämpligt, att, då bidraget till Interparlamentariska Unionen icke bestämts genom någon överenskommelse staterna emellan, detsamma utgår av de medel, som av riksdagen anvisas till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp, vid vilket förhållande särskilt anslag till Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat icke vidare erfordras. I anledning härav synes en ökning böra ske av anslaget till gruppen. Utskottet återkommer härtill under närmast följande punkt. Vid nu angivna förhållande saknar utskottet anledning att ingå på frågan om storleken av det belopp, som bör ställas till förfogande för Interparlamentariska Unionens byrå och generalsekretariat. För framtiden torde nämligen detta belopp böra bestämmas av interparlamentariska gruppen.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

a) att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må av riksdagen bifallas;

b) att den av herr Lindhagen väckta motionen I: 57, i vad densamma avser förevarande anslag, ävensom de av herr N. A. Nilsson och greve Lagerbjelke samt herr Engberg m. fl. väckta motionerna (I: 185 och II: 324) må anses besvarade genom vad utskottet här ovan anförde.

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 8) att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för riksdagens interparlamentariska grupp för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 15,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 10—12 av åberopade statsrådsprotokollet.

*Riksdagens
interparla-
mentariska
grupp.*

[8.]

I motiveringen till sin under punkt 7 här ovan omförmälda, inom första kammaren väckta motion (nr 57) har herr C. Lindhagen påyrkat anslaget höjning till 18,900 kronor.

Motion.

I fråga om de skäl, motionären anförde till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till motionen.

Bidrag åt riksdagens interparlamentariska grupp äskades senast vid nästlidna års riksdag, som för budgetåret 1927—1928 beviljade ett extra anslag för ändamålet av 30,000 kronor, vilket innebar en ökning från nästföregående budgetår, då anslaget utgjorde 15,000 kronor. Riksdagen framhöll emellertid vid beviljandet av det högre anslagsbeloppet, att ökningen uteslutande vore att hänföra till vissa i samband med det adertonde nordiska delegerademötets förläggning till Stockholm uppkommande merutgifter för gruppen.

Utskottets yttrande.

Med hänsyn till vad utskottet under närmast föregående punkt anført, synes ifrågavarande anslag böra utgå med förhöjt belopp och vill utskottet föreslå, att anslaget bestämmes till 18,000 kronor. Det av herr Lindhagen gjorda yrkandet, att anslaget skulle upptagas med ett belopp av 18,900 kronor, finner sig utskottet däremot icke kunna biträda.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och herr Lindhagens motion I: 57, i vad den avser förevarande anslag, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för *riksdagens interparlamentariska grupp*, för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 18,000 kronor,

Internationella fredsbyrån i Genève.

[9.]

9:o Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *internationella fredsbyrån i Genève* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

Svenska föreningen för Nationernas förbund.

[10.]

10:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10) att till Svenska föreningen för Nationernas förbund för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 1,500 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 12 och 13 av åberopade statsrådsprotokollet.

Motion.

Uti förberörda inom första kammaren av herr *C. Lindhagen* väckta motion (nr 57) har bl. a. hemställts, att till Svenska föreningen för Nationernas förbund för budgetåret 1928—1929 anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor i stället för föreslagna 1,500 kronor.

För ifrågavarande ändamål är å extra stat för budgetåret 1927—1928 uppfört ett anslag till belopp av 1,500 kronor.

Utskottets yttrande.

Utskottet, som icke funnit skäl föreligga att tillstyrka beviljande av högre belopp för ifrågavarande ändamål än det av Kungl. Maj:t äskade, får hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å den av herr Lindhagen väckta motionen I: 57, i vad densamma avser förevarande anslag och därvid skiljer sig från

Kungl. Maj:ts framställning, må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *Svenska föreningen för Nationernas förbund* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 1,500 kronor.

11:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att till stipendier åt studerande vid universiteten för studier av Nationernas förbunds verksamhet för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 13—15 av åberopade statsrådsprotokollet.

*Stipendier
åt studerande
vid universiteten
för studier
av Nationernas
förbunds verksamhet.*

[11.]

Departementschefen har i ärendet anfört bl. a. följande:

»Vid Nationernas förbunds sjunde ordinarie möte i september 1926 beslöt förbunds församlingen att rikta en hemställan till de olika staterna att taga under övervägande inrättandet av stipendier, avsedda att bereda möjlighet för studerande vid universiteten att i Genève följa förbundets verksamhet, och har berörda beslut genom förbundets generalsekreterare bragts till svenska regeringens kännedom.

Det önskemål, som förbunds församlingen genom förevarande framställning velat tillgodose, och som i flera andra till Nationernas förbund anslutna stater vunnit beaktande, synes mig i hög grad behjärtansvärt. Jag vill ock erinra om, att detta önskemål berörts i föregående års statsverksproposition i samband med frågan om anslag till främjande av upplysningsverksamhet rörande Nationernas förbund. Såsom framgår av mitt uttalande till statsrådsprotokollet den 4 januari 1927 i detta ärende, var tanken den, att inom ramen av det anslag å 2,500 kronor, som begärdes för dylik upplysningsverksamhet, något ekonomiskt stöd skulle kunna givas, bland andra, Sveriges Akademiska Förening för Nationernas förbund, vilken förening särskilt inriktat sig på att bereda yngre akademici möjlighet att göra sig förtrogna med det mellanfolkliga samarbetet. Emellertid beviljade riksdagen endast 1,500 kronor, vilket belopp skulle helt komma Svenska Föreningen för Nationernas förbund tillgodo.

För att kunna tillmötesgå nu ifrågasvarande av förbunds församlingen gjorda och av vederbörande universitetsmyndigheter förordade framställning torde ett särskilt anslag vara behöfligt. Om såsom föreslagits två stipendier inrättas med skyldighet för vederbörande innehavare att under 4 å 5 veckor, omfattande tiden närmast före och under församlingens ordinarie möte, uppehålla sig i Genève för studier av Nationernas förbunds organisation och verksamhet, synes medelsbehovet böra beräknas till 1,000 kronor.»

Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit anledning till annan erinran från utskottets sida, än att anslaget synes böra, i likhet med flertalet andra liknande anslag på riksstaten, betecknas såsom reservationsanslag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *stipendier åt studerande vid universiteten för studier av Nationernas förbunds verksamhet* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

Bidrag till kostnaderna för Institutets för mellanfolklig rätt sammanträde i Stockholm år 1928.

12:o Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att såsom bidrag till kostnaderna för Institutets för mellanfolklig rätt sammanträde i Stockholm år 1928 för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 10,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid. 15 och 16 av åberopade statsrådsprotokollet.

[12.]

Departementschefen har i ärendet, bl. a., anfört följande:

»Ifrågavarande institut, som grundades år 1873 och är en sammanslutning av folkrättspecialister i rent vetenskapligt syfte, har till ändamål att främja den internationella rättens utveckling genom att, bland annat, utforma allmängiltiga principer för densamma, bidra till dess kodifiering, undersöka uppkommande tvistefrågor och vid behov avgiva motiverade utlåtanden i tveksamma eller svårlösta fall. Genom att publicera sina resolutioner och andra utlåtanden söker institutet därjämte sprida kännedom om de principer, på vilka den anser den internationella rätten böra grundas, för att på övertygelsens väg få dem antagna och gällande.

Institutet har sedan dess grundande sammanträtt varje eller vartannat år å olika platser utom under krigsåren.

Programmet för det till Stockholm utsatta sammanträdet upptager frågor rörande bl. a. den internationella rättens kodifiering, nationalitet, ockupation och mandat, territorialvatten, internationella floder och vattenvägar av internationell betydelse, fartyg i främmande hamnar, diplomatisk och konsulär immunitet, utvidgning av tillämpningsområdet för obligatorisk skiljedom, sammanslutningars rättsliga ställning enligt internationell rätt, skydd för minoriteter samt revision av växel- och checklagstiftningen.

Med hänsyn till institutets verksamhet och syften samt det stora anseende det samma åtnjuter i internationella kretsar synes mig vara ett allmänt intresse, att institutet håller sitt nästa årsmöte i Sveriges huvudstad. De strävanden för den internationella rättens utveckling, i vilka vårt land icke minst under senare år tagit en verksam del, synas mig tala för, att statsmakterna genom beviljande av anslag för ändamålet medverka härtill.»

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom bidrag till kostnaderna för *Institutets för mellanfolklig rätt sammanträde i Stockholm år 1928* för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 10,000 kronor.

13:o) Uti förenämnda av herr *C. Lindhagen* inom första kammaren väckta motion (nr 57) har bland annat hemställts, att till svenska freds- och skiljedomsföreningen måtte för budgetåret 1928—1929 anvisas ett extra anslag av 3,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionären anført till stöd för sin framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

*Motion an-
gående an-
slag till
svenska
freds- och
skiljedoms-
föreningen
m. m.*

Frågan om anslag till svenska freds- och skiljedomsföreningen har vid olika tillfällen under de senaste åren varit föremål för riksdagens bedömande. Riksdagen har dock icke ansett sig böra bevilja något anslag till understödjande av föreningens verksamhet.

Utskottet har icke funnit skäl föreligga att nu förorda ett frångående av den utav riksdagen sålunda intagna ståndpunkten och får alltså avstyrka den väckta motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet hemställer,

att herr Lindhagens ifrågavarande motion I: 57, i vad den avser förevarande anslag, icke må av riksdagen bifallas.

D. Diverse.

14:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att i riksstaten för 1928—1929 uppföra det ordinarie förslagsanslaget rese- och flyttningersättning, inspektioner, tillfälliga uppdrag med oförändrat belopp av 200,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till sid 16—20 av åberopade statsrådsprotokollet.

*Rese- och
flyttning-
ersättning,
inspektioner,
tillfälliga
uppdrag.*

I skrivelse nr 225 har 1927 års riksdag med anledning av vissa utav riksdagens revisorer framställda anmärkningar rörande utgifterna å tredje huvudtitelns anslag till resor och flyttningar anhållit, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa undersökning om på vad sätt kostnaderna för förflyttning av personal vid utrikesrepresentationen må kunna nedbringas. Detta spörsmål har varit föremål för undersökning av sakkunniga, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 7 oktober 1927 tillkallats för att inom utrikesdepartementet biträda med utredning angående ändringar i fråga om utrikesförvaltningens organisation, och hava de sakkunniga i ett den 19 nästlidne december i ämnet avgivit särskilt utlåtande, som sin mening framhållit, att i varje fall någon sänkning av anslaget genom vidtagande av vissa av revisorerna ifrågasatta åtgärder icke syntes kunna ske ävensom att åtskilliga olägenheter ofta måste uppstå, därest dessa åtgärder vidtoges.

Departementschefen har anslutit sig till de sakkunnigas mening.

I likhet med de sakkunniga och departementschefen finner utskottet den i ärendet verkställda utredningen giva vid handen, att för närvarande någon minskning av medelsbehovet under det nuvarande ordinarie förslagsanslaget till rese- och flyttningersättning, inspektioner och tillfälliga uppdrag icke

*Utskottets
yttrande.*

kan äga rum. Utskottet, som måste finna det beklagligt, att några åtgärder av betydelse i berörda syfte icke nu kunnat vidtagas, har ansett sig böra uttala sin förväntan, att Kungl. Maj:t tillser, att utgifterna begränsas i möjligaste mån. För att även riksdagen skall bliva i tillfälle att något närmare följa utvecklingen av de framtida kostnaderna för ifrågavarande ändamål, har utskottet emellertid velat föreslå, att det nuvarande ordinarie anslaget, som är beräknat för såväl resekostnader som flyttningsersättning, uppdelas i två ordinarie anslag av förslagsanslags natur, det ena avsett för rese- och traktementspenningar åt befattningshavare inom utrikesrepresentationen och det andra avsett för samtliga i samband med sådana befattningshavares flyttning uppkommande kostnader. Motsvarande anslagsuppdelning har redan genomförts å fjärde huvudtiteln. Enligt utskottets mening bör för budgetåret 1928—1929 under vart och ett av nämnda två nya anslag anvisas ett belopp av 100,000 kronor.

I anledning av vad utskottet sålunda föreslagit får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) ur riksstaten utesluta ordinarie förslagsanslaget till rese- och flyttningsersättning, inspektioner, tillfälliga uppdrag;

b) i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppföra ett nytt ordinarie förslagsanslag till rese- och traktementspenningar å 100,000 kronor;

c) i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppföra ett nytt ordinarie förslagsanslag till flyttningsersättning å 100,000 kronor.

Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige.
[13.]

15:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1928—1929 bevilja ett extra anslag av 125,000 kronor.

Förhyrande av fastighet för beskickningen i Moskva m. m.
[14.]

16:o) Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 14) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnader för *förhyrning av fastighet för beskickningen i Moskva m. m.* för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag av 45,000 kronor.

Inköp av beskickningshus i Bryssel samt dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.
[15 och 16.]

17:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag rörande anslag för inköp av beskickningshus i Bryssel (punkt 15) samt rörande anslag för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, tillhörande utrikesdepartementet samt beskickningar och konsulat (punkt 16) kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet velat härmed för riksdagen

anmäla.

E. Övriga ordinarie anslag.

18:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under avdelningen »D. Diverse» av tredje huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Övriga
ordinarie
anslag.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under avdelningen »D. Diverse» av tredje huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1928—1929 uppföras med oförändrade belopp, dock att i anslaget till tryckningskostnader må göras den jämkning som kan erfordras till jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Stockholm den 31 januari 1928.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, Olof Olsson, J. L. Widell, J. Nilsson* i Malmö, *O. Bergqvist, C. P. V. Nilsson* i Gränebo, *J. G. Walles, C. A. Carlsson* i Gävle, *E. A. Hallin* och *C. I. Asplund*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *K. V. Rydén, A. Wiklund, C. B. Jansson* i Falun, *P. Nilsson* i Bonarp, *S. Bengtsson* i Norup, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blädinge, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *A. Å:son Törnkvist* i Karlskrona, *E. Kristensson* i Göteborg och *B. F:son Holmgren*;

med undantag därav att i behandlingen av

punkterna 7 och 8 deltagit herrar *D. Hansén* i st. f. herr *Carlsson* i Gävle, *P. A. Bergström* i st. f. herr *Asplund, E. G. E. Eriksson* i Stockholm i st. f. herr *Carlsson-Frosterud, C. A. Andersson* i Storegården i st. f. herr *Olsson* i Blädinge och *O. Anderson* i Höör i st. f. herr *Kristensson* i Göteborg;

ävensom att i behandlingen av punkterna 1—6 och 9—18 deltagit herr *J. Olofsson* i Digernäs i st. f. herr *Bengtsson* i Norup.

Reservation:

vid *punkt 13* (motion ang. anslag till Svenska freds- och skiljedomsföreningen)

av herr *Olof Olsson*, vilken ansett, att utskottet bort hemställa om bifall till herr *Lindhagens* i ämnet väckta motion.

Verkliga utgifter.

III. Tredje huvudtiteln. Utrikesdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet		* 528,000	* 30,000
B. Sveriges representation i utlandet		* 2,401,800	* 645,000
C. Internationella byråer m. m.			
1	Sveriges andel i kostnaderna under år 1928 för Nationernas förbund, <i>förslagsanslag</i>		295,500
2	Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling		35,000
3	Sveriges deltagande i internationella konferenser		30,000
4	Internationella skiljedomstolens byrå i Haag, <i>förslagsanslag</i>		4,200
5	Riksdagens interparlamentariska grupp		18,000
6	Internationella fredsbyrån i Genève		1,000
7	Svenska föreningen för Nationernas förbund		1,500
8	Stipendier åt studerande vid universiteten för studier av Nationernas förbunds verksamhet, <i>reservationsanslag</i>		1,000
9	Institutets för mellanfolklig rätt sammanträde i Stockholm år 1928		10,000
Säger för internationella byråer m. m.			396,200
D. Diverse.			
1	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
2	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
3	Underhåll och reparationer av statens fastigheter i utlandet, möbler m. m., <i>reservationsanslag</i>	60,000	
4	Skrivmaterialier, expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	275,000	
5	Telegram- och telefonkostnader, <i>förslagsanslag</i>	135,000	
6	Uppvärmning, belysning m. m., <i>förslagsanslag</i>	50,000	

* Av Kungl. Majt föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

	Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
7 Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	20,000	
8 Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska undersåtar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	
9 Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige...		125,00
10 Hemliga utgifter	75,000	
11 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m., <i>reservationsanslag</i>	10,000	
12 Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	30,000	
13 Förhyrning av fastighet för beskickningen i Moskva m. m., <i>förslagsanslag</i>		45,000
14 Inköp av beskickningshus i Bryssel		* 150,000
15 Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		* 250,000
Säger för diverse	955,000	570,000
Summa	3,884,800	1,641,200

* Av Kungl. Maj:ts föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.